

Bildande av Rösjöskogens naturreservat i Ludvika kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se avsnittet *Föreskrifter* nedan).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Översiktliga data

Namn	Rösjöskogen
Kommun	Ludvika
Län	Dalarna
NVR id	2201574
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 1,5 km norr om Brunnsvik, ca en halv mil nordväst om Ludvika
Huvudsaklig karaktär	Naturskogsartad barrskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Brunnsvik 3:42
Areal (ha)	Total areal: 21 Landareal: 21 Produktiv skogsmark: 21

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogsartade delar och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Ett underordnat syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- enkla åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv

Skäl för beslut

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns på sina ställen gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom bland växter och djur.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - a. befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas. Befintligt pass med sikt- och skjutgator finns markerade i föreskriftskartan (bilaga 2),
 - b. enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
 - c. på den körväg som går genom reservatet och som framgår av föreskriftskartan får inväxande kvistar och småträd röjas undan och träd som fallit över den får kapas och flyttas åt sidan,
3. gödsla, kalka, återföra aska i gödningssyfte, använda bekämpningsmedel eller på annat sätt kemiskt påverka områdets miljö eller organismer,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast, vindkraftverk eller annan anläggning, med följande undantag:
 - a. enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - a. körvägen som framgår av föreskriftskartan får användas,
 - b. uttransport av fällt vilt får ske i enlighet med terrängkörningslagen med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - c. för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
7. utfodra vilda djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - a. saltsten får sättas upp,
 - b. den urtaga räntan från jaktbara arter i området får lämnas,
 - c. åtel i samband med björnjakt får användas i enlighet med villkoren i Länsstyrelsens gällande beslut om licensjakt.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen är det tillåtet att:

8. anlägga och underhålla vandringsled genom området.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavla samt anläggning och underhåll av led för friluftslivets behov,
2. borttagande av invasiva arter eller för området främmande arter,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte,
4. borttagande av träd och buskar som riskerar att skada en fornlämning eller kulturhistorisk lämning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - a. mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - a. körning i samband med transport av sjuka personer till läkare eller sjukvårdsanstalt eller i andra jämförliga trängande fall är tillåtet.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen är det tillåtet att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter),

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för undersökningsarbete enligt gällande minerallagstiftning och därmed sammanhängande framförande av motordrivet fordon i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för mineralutvinning som sker under jord och därmed sammanhängande följdverksamheter under förutsättning att andra erforderliga tillstånd lämnats. Undantagen enligt ovan förutsätter att syftet med naturreservatet tillgodoses.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhållsåtgärder av den körväg som går genom området. Ej heller för åtgärder som krävs för att underhålla stängsel runt gruvhålen.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet "skador" inte tolkas lika strikt som "märken". Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet. För att gräva upp växter krävs även markägarens tillstånd.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Området ligger i en sluttning med rörligt markvatten med stråk av kalkpåverkan. Skogen utgörs i huvudsak av äldre barrblandskog som domineras av gran, och hyser bitvis rikligt med död ved. Inslag av björk finns, liksom enstaka aspar och sälgar. Träden uppvisar en spridning vad gäller diameter och ålder och är delvis skiktad. De äldsta träden återfinns i den nordligaste delen medan den södra delen är rikare på äldre lågor. Det förekommer hänglavsrika partier där violettgrå tagellav noterats. Knärot

finns spritt i hela området. Även om det finns tecken på tidigare mänsklig påverkan i området har få ingrepp skett i skogen i modern tid. Ett undantag är ett litet medelålders bestånd med stort lövinslag i mittendelen av reservatet.

Kulturhistoriska lämningar efter mindre gruvområden finns på två ställen i reservatet. En stig/mindre körväg som leder till Brunnsvik löper tvärs genom naturreservatet.

Planeringsbakgrund/andra underlag

Området är inte utpekade för något särskilt ändamål i kommunens översiktsplan eller i någon fördjupad översiktsplan.

Reservatet ligger något hundratal meter från två biotopskydd om totalt ca 12 ha.

Ett permanent skydd av Rösjöskogen medför ett bidrag till uppfyllandet av miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

I området finns två kulturhistoriska lämningar i form av gruvområden omfattande gruvhål, uppfodringsanläggning och stollgång (L2001:8189 resp. L2001:7582) med bedömd status övrig kulturhistorisk lämning.

Den pågående markanvändningen i det omgivande landskapet är skogsbruk.

Ärendets handläggning

Ludvika kommun beskrev i sitt program för naturvård i början av 2010-talet förekomsten av värdefull naturskogsartad skog i ett ca 70 ha stort område i ett område nordväst om Rösjön. År 2019 uppmärksammades naturvärdena i det aktuella reservatsområdet av Skogsstyrelsen i samband med en avverkningsanmälan och delar av området klassades som nyckelbiotop. Fastigheten kom därmed att innehålla en hög andel nyckelbiotoper, vilket sågs som prioriteringsgrund att bilda formellt skydd om markägaren önskade. Markägaren sände hösten 2020 in en intresseanmälan om formellt skydd. Då budgeten för ersättning för naturreservat var intecknad för ett antal år framåt dröjde det till 2022 innan området kunde värderas. Under 2023 fördes en dialog om föreskrifter och utkörning av virke från övriga delar av fastigheten. Ett avtal om intrångsersättning slöts året därpå varefter ersättning betalades ut. Under 2026 remitterades ett förslag till beslut och skötselplan till berörda markägare, myndigheter och innehavare av särskild rätt samt ett antal andra intressenter.

Representanter för de fastigheter som innehar del av väg fram till reservatet, Ludvika kommun, Jägareförbundet, Sveriges Geologiska Undersökning samt Skogsstyrelsen har inkommit med yttranden.

Motivering av beslutet

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Av nedan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Rösjöskogen ska avsättas som naturreservat.

Föreskrifter och skötsel

Det föreslagna området har höga naturvärden. Den naturskogsartade miljön med gammal skog och död ved erbjuder livsmiljöer för sårbara arter som är beroende av denna typ av miljö. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Skötselinriktningen är att skogen ska få utvecklas fritt från mänskliga ingrepp. Ett mindre område om drygt 2 ha medelålders skog och relativt hög andel lövträd (uppskattningsvis ca 30%) ingår i reservatet. Med tanke på att träden redan nått en diameter om uppemot 15-20 cm och att barrträd utgör den klart dominerande delen av beståndet är bedömningen att skötsel för att gynna lövet där skulle innebära stora ingrepp i beståndets nuvarande fas. Valet har därför fallit på att låta området utvecklas fritt i enlighet med övriga reservatet.

Inkomna synpunkter

Representanter för väg: Representanter för fastigheterna Brunnsvik 3:13, 3:24, 1:49 samt 3:26 har lämnat in en gemensam skrivelse gällande den väg de förvaltar gemensamt. De har för avsikt att sätta upp en bom längre ned längs vägen inom den närmsta framtiden med anledning av tidigare inbrott och nedskräpning samt blockerande bilar och fyrhjulingar. De önskar inte ha besökande bilar parkerade på tomtmarken alldeles invid reservatet, då det försvårar gräsklippning och annan skötsel.

De ser positivt på reservatsbildningen och kommer att ge Länsstyrelsen möjlighet att öppna bommen i samband med förvaltningsåtgärder.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen ser positivt på att tillträde i samband med förvaltning blir möjlig. Allmänhet som önskar besöka reservatet hänvisas att ställa bilen längre ned längs vägen.

Ludvika kommun påpekar att vandringsleden Gussjömilan passerar i närheten, vilket med fördel beaktas i information och vägvisning. Vidare framhåller kommunen att det är angeläget att säkerställa tillträde och förvaltning genom nyttjanderättsavtal för väg.

Länsstyrelsens bemötande: Information om vandringsleden infogas i skötselplanen samt på Länsstyrelsens hemsida för reservatet. Eftersom den sista delen av vägen sannolikt kommer att bommas tecknas inget avtal där. För övriga delar av vägen in till reservatet avser Länsstyrelsen att teckna avtal med vägghållaren.

Svenska Jägareförbundet Dalarna ser positivt på att möjligheterna att underhålla sikt- och skjutgator, iordningställa jaktpass av naturmaterial, sätta upp saltsten, anlägga åtel för björnjakt samt transportera ut fällt vilt enligt terrängkörningslagen. Förbundet påpekar en felskrivning där det rätta ska vara viltvårdsområde.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen korrigerar den felaktiga formuleringen.

SGU (Sveriges Geologiska Undersökning): SGU redogör inledningsvis för prospekteringsläget i det aktuella området. Vidare beskriver SGU sitt statliga uppdrag gällande kartläggning av Sveriges geologiska förutsättningar. En översikt ges också över mineraliseringar och att området kring Rösjöskogen är ett intressant område ur detta perspektiv. Sammanfattningsvis är SGU:s ställningstagande som följer:

Då det föreslagna naturreservatet sammanfaller med ansökt undersökningstillstånd enligt minerallagen samt att området sedan tidigare är ett aktivt område för prospektering så avråder SGU från bildande av det föreslagna reservatsområdet.

Om ett reservat beslutas anser SGU att det är önskvärt att det tydligt framgår av reservats föreskrifterna att karteringsverksamhet, när den utförs av statlig myndighet (dvs. SGU) med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet, ska tillåtas för att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda.

SGU önskar också att det ska läggas till ett undantag till föreskrifterna så att dessa inte ska utgöra hinder för undersökningsarbete enligt gällande minerallagstiftning, under förutsättning att naturreservatets syfte tillgodoses. SGU anser också att ett undantag ska läggas till föreskrifterna om att de inte heller ska utgöra hinder för mineralutvinning som sker under jord och därmed sammanhängande följdverksamheter under förutsättning att andra erforderliga tillstånd lämnats, även detta under förutsättning att naturreservatets syfte tillgodoses. SGU lyfter fram att exempel på dessa typer av undantag finns att läsa i Länsstyrelsen Norrbottens beslut för bildande av Temminki-Markkatieva naturreservat i Kiruna kommun från den 21 juni 2023, dnr 511-8188-2016.

Länsstyrelsens bemötande: SGU hänvisar till Länsstyrelsen i Norrbottens beslut för naturreservatet Temminki-Markkatieva för exempel på lämpliga undantag från A-föreskrifterna. Länsstyrelsen i Dalarna har även tagit del av regeringens beslut i ett likartat, överklagat ärende i Västerbottens län från 2023-03-30 (KN2023/01072). Regeringen anser där att det finns skäl att inrätta ett naturreservat med den omfattning som länsstyrelsen beslutat. Med hänsyn tagen även till det långsiktiga allmänna intresset av minalförsörjning bedömer regeringen dock att det finns skäl att i framtiden kunna bedriva undersökningsarbeten enligt minerallagen och mineralutvinning, om arbetena kan utföras utan att äventyra naturvärdena i området. Regeringen anser därför att beslutet bör ändras så att prospektering i naturreservatet och gruvdrift under jord i naturreservatet kan tillåtas under förutsättning att syftet med naturreservatet tillgodoses.

Länsstyrelsen i Dalarna bedömer att regeringens formuleringar för undantagen i sak har samma innehåll som de SGU efterfrågar med Temminki-Markkatieva som exempel, men är mer komprimerade och tydliga. Länsstyrelsen väljer att följa formuleringarna från ovan beskrivna regeringsbeslut och inför ett undantag för dessa verksamheter.

Skogsstyrelsen tillstyrker reservatsbildningen.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Ekosystemtjänster

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Rösjöskogen från skogsbruk och andra åtgärder säkerställer bevarandet av den biologiska mångfalden i området, vilket är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Utöver detta ökas exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv; att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt; samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter även kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) gäller inte föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter, meddelade av Skogsstyrelsen med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning, inom naturreservatet. Markägaren har därmed inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga sådan insektshärjning inom reservatet som avses i 3 §. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 4.

De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Helena Höij. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Kristin Persdotter, den sistnämnda föredragande.

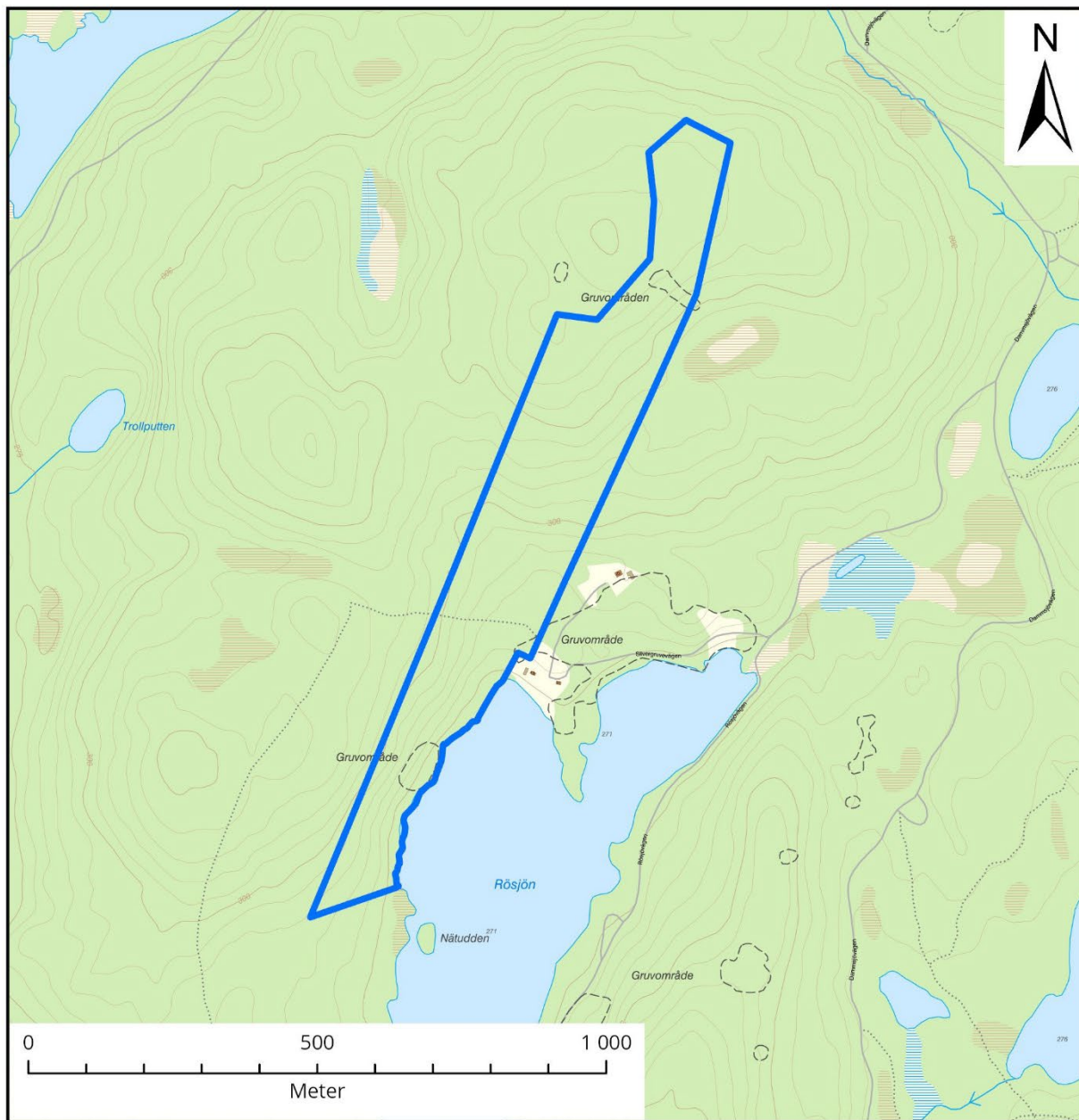
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

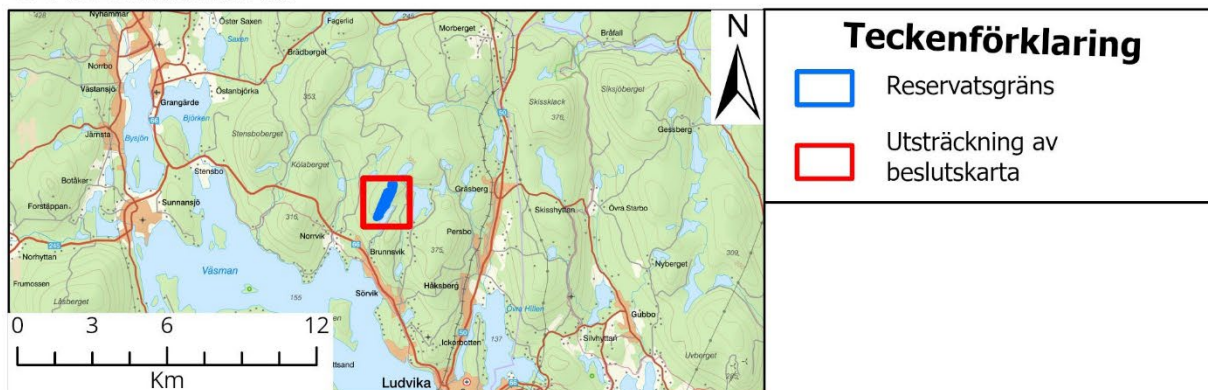
Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Föreskriftskarta
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Överklagningsinformation

Beslutskarta för Rösjöskogens naturreservat

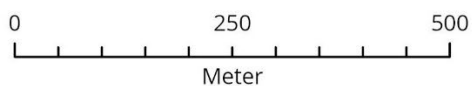
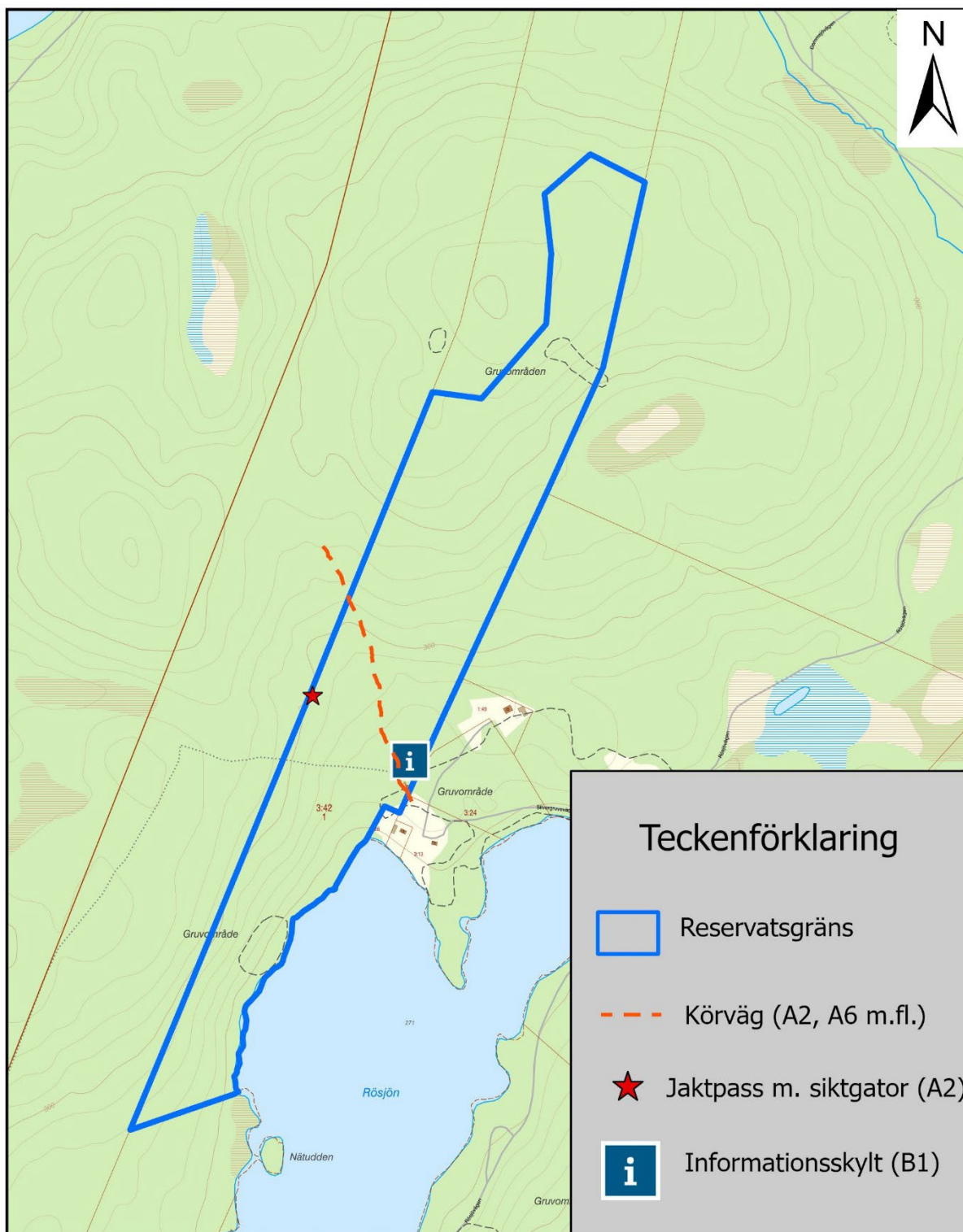

Översiktskarta

Föreskriftskarta för Rösjöskogens naturreservat

Skötselplan för Rösjöskogens naturreservat

Denna skötselplan har upprättats av Länsstyrelsen enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Foto: Kristin Persdotter

Innehållsförteckning

Skötselplan för Rösjöskogens naturreservat.....	1
Beskrivningsdel	3
Översiktliga data	3
Geovetenskap	3
Biologi	3
Vegetation och flora	3
Skogstillstånd	4
Fauna	4
Värdefulla arter	4
Kulturhistoria	5
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	5
Infrastruktur	5
Källförteckning	6
Plandel.....	7
Syfte med naturreservatet	7
Prioritering mellan bevarandevärden	7
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.....	7
Skötselområde 1: Äldre skog med fri utveckling	7
Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar	8
Dokumentation och uppföljning.....	9
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	9
Bilagor	9

Beskrivningsdel

Översiktliga data

Administrativa data	
Namn	Rösjöskogen
Kommun	Ludvika
NVR id	2201574
Rättigheter	-
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Markslag *	Areal (ha)
Tallskog	5,0
Granskog	11,5
Barrblandskog	3,4
Lövblandad barrskog	1,0
Lövsumpskog	0,1
Vatten	0,1
Totalt	21,1

* Uppdelning enl. Nationella marktäckedata, Naturvårdsverket.

Geovetenskap

Berggrunden består huvudsakligen av ryolit och granit – sura bergarter med liknande kemisk sammansättning som uppstått på olika sätt. Det finns även tydliga inslag av kalksten i marken. Jordarten som täcker berggrunden utgörs av morän.

Den naturgeografiska regionen är *kuperad sydlig boreal*, 28b.

Biologi

Vegetation och flora

Fältskiktet domineras av blåbärsris, även om det i stora delar av de täta grandominerade partierna är svagt utvecklat. Insprängt i sluttningen finns också bördigare stråk med lågörter som harsyra, ekorrbär, vitsippa och smultron. Intill gruvhålet i norra delen av området skvallrar blåsippa om ett visst kalkinslag i marken. Knärot är vanligt förekommande i hela området. Det finns några hänglavsrika partier där viloettgrå tagellav noterats.

Figur 1: Orkidén knärot trivs i den orörda granskogen. Foto: Kristin Persdotter

Skogstillstånd

Området består av äldre barrblandskog med ett litet inslag av björk samt enstaka aspar och sälgar. I delar av området finns rikligt med död ved i form av lågor i olika nedbrytningsstadier, särskilt i den södra, brantare delen ned mot sjön. De äldsta träden återfinns i den allra nordligaste delen av området och har en uppskattad ålder av 200-250 år. Skogen är inte brukad i modern tid med ett par undantag: I mellersta delen har en enklav om 1-2 ha avverkats för drygt 50 år sedan och där växer nu en relativt tät och ojämn skog med högre andel lövträd. I den nordligaste delen av reservatet har ett mindre område tidigare underröjts.

Fauna

Faunan är inte väl undersökt, men spår efter tretåig hackspett finns här och var i skogen som omger reservatet. Spillkråkan har varit aktiv på stambaser i födosökandet efter myror. Andra som lämnat spår efter sig är födosökande vildsvin som bökat runt i förnan.

Värdefulla arter

Vid inventering och fältbesök i området har ett antal värdefulla arter noterats. Den helt fridlysta orkidén knärot finns spridd i hela området och är bedömd som sårbar (VU) på 2025 års rödlista. Violettgrå tagellav och dropptaggsvamp är andra exempel på rödlistade arter som båda hör hemma i kategorin nära hotade (NT). Lopplummer växer på flera platser och är liksom alla lummerarter fridlyst från kommersiell plockning.

Kulturhistoria

Vägen som leder in till reservatet går under namnet Silvergruvevägen och ligger längs ett kluster av mindre gruvor. Även inom reservatsgränserna finns lämningar efter två mindre gruvområden med historisk utvinning av främst järn. I strandkanten låg Fallgruvan med lämningar efter tre gruvhål, skrotsten och en uppforderingsanläggning i form av en vandring (en teknisk anläggning som använts för att transportera material från gruvan upp till markytan). I norra delen av reservatet syns lämningar efter Erik Anderssons gruva, i form av ett gruvhål, skrotsten samt en stollgång (en ort som utgår från sidan av ett schakt).

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Fisket i området ingår i Ludvika Norra fiskevårdsområdesförening. Jakten ingår inte i något viltvårdsområde.

Fisket inskränks inte i naturreservatet. Vilka arter som får jagas regleras inte i föreskrifterna, endast detaljer i hur jakten får utövas (t.ex. passens utformning).

Utöver den breda stig som även fungerar som körväg finns endast smala stigar av djurstigskaraktär. På andra sidan Rösjön finns en vandringsled benämnd *Gussjömilen*.

Infrastruktur

Reservatet nås via en enskild väg från Brunnsvik som löper öster om Rösjön med Linum Skog AB som väghållare. Länsstyrelsen har för avsikt att teckna ett avtal med väghållaren om nyttjande. Sista biten norr om sjön för att nå reservatsgränsen utgörs av en enskild privat väg som kan vara bommad, varför besökare kan behöva gå något hundratal meter till fots. Markägaren har öppnat för möjligheten att låsa upp bommen i samband med förvaltningsåtgärder.

En mindre körväg går uppför sluttningen tvärs igenom reservatet från den bebyggda tomten strax öster om reservatet.

Källförteckning

Lantmäteriet. Generalstabskartan 1912, Grängesberg 89-1.

Ludvika kommun (2011). *Naturvårdsprogram för Ludvika kommun 2011–2015: Mål och åtgärder*. Ludvika: Ludvika kommun. Tillgänglig: [Naturvårdsprogram - Ludvika kommun](#) [2026-05-04]

Ludvika kommuns översiktsplan, beslutad 2013: [Översiktsplan, gällande detaljplaner och andra gällande planer - Ludvika kommun](#) [Hämtad: 2026-05-04].

SLU Artdatabanken (2026). *Rödlistade arter i Sverige 2025*. Uppsala: SLU Artdatabanken.

Sveriges Geologiska Undersökning. *Berggrund*. Databas.

Sveriges Geologiska Undersökning. *Jordarter 1:25 000 - 1:100 000*. Databas.

Sveriges Geologiska Undersökning. *Mineral- och bergartsförekomster*. Databas.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogsartade delar och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Ett underordnat syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt
- enkla åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför eventuella anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden inte äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 2 skötselområden (se skötselplanebilaga):

1. Äldre skog med fri utveckling
2. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog med fri utveckling

Beskrivning

Reservatet domineras av olikåldrig äldre granskog och barrblandskog. I norra delen finns en del riktigt gamla träd, medan den södra delen som sluttar brant ned mot sjön innehåller en riklig mängd död ved i olika nedbrytningsstadier. En ansamling färska vindfällan efter stormen Johannes i december 2025 finns också längs västra hyggeskanten i norra delen av reservatet.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog vilken domineras av äldre granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig.

2026-06-22

511-9809-2022

Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning eller insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Skötselåtgärder

Inga, skogen lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar**Beskrivning**

Stigar visar att folk rör sig genom området i viss mån, men platsen utgör inget egentligt besöksmål. Kännedom saknas om i vilken omfattning fiske förekommer.

I reservatet finns två kulturhistoriska lämningsområden med gruvhål. Dessa har inhägnats med stängsel för att förhindra olyckor. Vissa sträckor av stängslet är raserade av omkullfallna träd.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavla i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

En eventuell informationstavla sätts lämpligen upp i anslutning till den plats där körvägen leder in i reservatet från söder. Reservatets gränser märks ut i fält och underhålls vid behov.

Stängslen runt gruvhålen ses efter regelbundet och åtgärdas vid behov. Ansvarsfördelningen är något oklar, och en antagen riksdagsmotion finns om att befria polismyndigheten från denna uppgift. För närvarande tycks dock följande gälla enligt Naturvårdsverkets vägledning från september 2023:

Staten genom länsstyrelsen och polisen har ansvar för gamla övergivna gruvhål enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 januari 1956. Enligt beslutet får på statens bekostnad anordnas stängsel kring ett övergivet gruvhål om uppenbar fara för människor eller husdjur föreligger. Det åligger polisen att utreda ärendet och bekosta utförandet. Länsstyrelsen ska besluta och ombesörja utförandet.

Ingen vandringsled planeras i nuläget genom reservatet. Däremot finns en led på andra sidan Rösjön, Gussjömilen, med start vid Gussjöstugan. Om behov visar sig uppstå av att anlägga en led genom reservatet i framtiden bör draging och information om andra leder tas i beaktande.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan bör göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och bör ge vägledning om huruvida ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd. Länsstyrelsen ansvarar även för att alla genomförda restaureringsåtgärder och övriga skötselåtgärder följs upp.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen eller andra fältundersökningar indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Ev. uppsättning och underhåll av informationsskylt	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Information på webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov

Bilagor

Skötselplanebilaga 1 Skötselkarta

Skötselkarta för Rösjöskogens naturreservat

